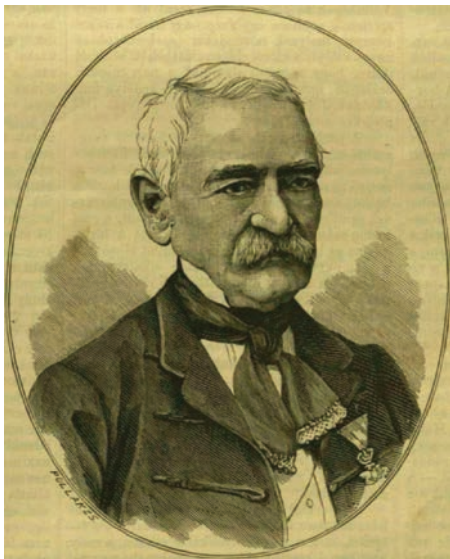

MÚLTUNK EMLÉKEI ROVAT

WEISZ BERNÁT FERENC (1800 – 1888)

(Szerzők: Horváth Gyula – Tamás Gábor)

1800. augusztus 1-jén született Lugoson, az akkori Krassó vármegyében (ma Logoj, Temes megye, Románia). Családja valószínűleg Morvaországból származott. Apja a helyi izraelita hitközség aktív tagja volt, a családi hagyomány szerint a mohél¹ tisztséget töltötte be. Weisz később, valamikor 1838 előtt katolizált.

Már 16 évesen kereskedőnek állt, 21 évesen cégtárs Szegeden, 25 évesen önálló vezetői feladatokat kap.

1826-ban kezdődik biztosítós pályája, először a trieszti Azienda, az osztrák birodalom első részvénytársasági formában működő biztosítójának szegedi ügynökeként. Hamarosan hozzá tartozik a Délvidék nyolc megyéje és az ún. határőrvidék is.

Később képviselője lesz a Milánói Kölcsönös Jégkármentesítő (sic!) Egyesületnek is, amely 1833-ban jelent meg a magyar piacon.

1838-ban költözik Pestre, ahol az Adriai Biztosító ún. Generalagent-je, mai szóval vezérügynöke lesz, mind a szűkebb értelemben vett Magyarországra, mind Erdélyre és Szlavóniára kiterjedő hatáskörrel.

1843-ban aztán megalapítja a Jégverés Ellen Kölcsönösen Biztosító Magyar Egyesületet, melynek igazgatója lesz, miközben az Adriainál betöltött pozícióját is megtartja. Az egyesületben az elnöki tisztséget gróf Batthyány Lajos töltötte be, a választmányban Kossuth Lajos mellett a magyar arisztokrácia sok jelentős képviselőjét is ott találjuk. Mai szemmel érdekes egy testületben látni Batthyányt, Kossuthot és Zichy Ödön grófot, akit Görgey hazaárulásért 1848-ban felakasztatott. Weisz ezt a tisztségét 1856-ig töltötte be, amikor az Adriai elindult a jégbiztosításban is, így tisztsége összeférhetetlenné vált.

1847-ben kezdte meg gyakorlatilag mindhalálíg tartó küzdelmét a kötelező állami tűzkárbiztosítás létrehozásért. Fáradhatatlanul levelezett, pamfleteket és könyveket írt. Az utolsó könyve e tárgyban halála évében jelent meg.

1848-49-ben a Kossuth vezette pénzügyminisztériumban osztályfőnök, részt vesz az önálló magyar pénznyomtatás megteremtésében. „Jutalmul” 1849 után börtönbüntetésre ítélik. Szabadulása után egy időre visszavonult életet él. 1854-ben testvéreivel, Weisz Jánossal alapítja a korszak legfontosabb német nyelvű (de magyarbarát) lapjának, a Pester Lloydnak. 1857-ben részt vesz a Pesti Kereskedelmi Akadémia megalakításában, annak egyik vezetője negyed századon át.

Az alkotmányosság első visszaállítási kísérletekor, 1861-ben a főváros törvényhatóságának tagja lesz, egyben visszavonul az üzleti élettől.

Jelentős jótékonyági tevékenységet fejt ki. Első fővárosi bizottsági indítványa egy leányárvaház alapítására irányul, melyhez maga is mintegy 2000 Ft-tal járul hozzá². 80 éves születésnapját is azzal ünnepelte, hogy újabb 2000 Ft-os alapítványt tett.

Sok jelentős kezdeményezés fűződik a nevéhez, többek között közraktárak, vízvezetékek építését kezdeményezte, sőt, ez első dunai közfürdő alapításában is részt vett. 1875-ben alelnöki szerepet vállalt az Országos Nemzetgazdasági Egylet iskolapénztári osztályában, lelkes beszédekkel tartott pedagógus-összejöveteleken az ügy érdekében, és választmányi tagja lett a Pedagógiai Társaságnak.

1888. március 31-én Budapesten halt meg.

HIVATKOZÁSOK

¹ A körülmetélést végző egyházfi.

² Bár nehéz ezt mai értékre átszámítani, azt tudjuk, hogy 2000 Ft értéke egyenlő volt 2000 / 12.01 = 166,5 angol fonttal. A <https://www.measuringworth.com/ppoweruk/honlap> szerint 1861-2015 között a font árárdexa 84.16, így tehát az adomány értéke a font mai árfolyamával számolva több mint 5 millió Ft. (Természetesen ez egy nagy hibájú becslés, de jelzi az adomány nagyságát.)